

Consiliul Județean Harghita
Hargita Megye Tanácsa

CJHR ____/2015 (____.____.2015)

Nr.înreg.: ____/____.____.2015

RAPORT

Situația predării limbii române în județul Harghita

Raportor: **Grupul de Analiză și Sinteză**

Consiliul Județean Harghita

DATA PREZENTĂRII RAPORTULUI

07.09.2015

Documente de referință:

I. Introducere

Scopul prezentului document este atragerea atenției asupra lipsurilor cu care se confruntă actualul sistem de învățământ în ceea ce privește predarea disciplinei limba și literatură română. Opiniile noastre se adresează locuitorilor a căror limbă maternă este limba română pentru ca aceștia să înțeleagă greutățile pe care etnicii maghiari le întâmpină în procesul de însușire a limbii române.

La această disciplină, în județul Harghita rata de promovabilitate a examenului de bacalaureat a fost de 64% în anul 2014, iar în anul 2015 de 66,76%. În mod normal, dificultățile pe care le întâmpină elevii sunt diferite de cele ale elevilor care au limba română ca limbă maternă. Pornind de aici, dezbaterea acestei probleme are în vedere care ar fi acele aspecte care ar putea fi schimbate pentru a întocmi un program de învățământ corespunzător predării limbii române la clasele elevilor pentru care limba română este limbă ne-maternă.

II. Legislație

Legea educației naționale nr. 1¹, adoptată în anul 2011, stipulează la art. 46, alin. 1 că în cadrul învățământului preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale, toate disciplinele se studiază în limba maternă, cu excepția disciplinei limba și literatura română. Această materie se studiază pe tot parcursul învățământului preuniversitar după programe școlare și manuale elaborate în mod special pentru minoritatea respectivă. Art. 47 din lege nu este întocmai foarte clar și nu clarifică sintagma de minoritate. Nici o metodologie nu vorbește despre modalitatea de evaluare a rezultatelor elevilor pentru care limba română nu este limbă maternă.

La începutul lunii iunie a fost supusă dezbaterii publice prima versiune a noii legi a învățământului. În ceea ce privește documentul s-au formulat numeroase opinii de către specialiști, la mai multe puncte ale proiectului părerile sunt diferite. Preferăm să nu intrăm în analiza aprofundată a documentului, deoarece prezentul raport are ca subiect principal identificarea dificultăților înregistrate în procesul de predare a materiei limba și literatura română.

¹1/2011Art.46:

(1) În cadrul învățământului preuniversitar cu predare in limbile minorităților naționale, toate disciplinele se studiază în limba maternă, cu excepția disciplinei Limba si literatura romana.

(2) Disciplina Limba și literatura romana se preda pe tot parcursul învățământului preuniversitar după programe școlare si manuale elaborate în mod special pentru minoritatea respectiva.

III. Explicarea și analizarea problemei

Problemele actualului sistem de învățământ au fost semnalate an de an de către elevi, pedagogi și părinți, dar și de către specialiștii cu rol de formatori de opinie. În procesul de învățământ există **două momente** de referință în care elevii își pot verifica cunoștințele acumulate: **examenul de capacitate** de la finalul clasei a opta, respectiv cel de **bacalaureat** la finele clasei a douăsprezecea (sau a treisprezecea). Analizând rezultatele obținute de elevi în ultimii ani la examenul de bacalaureat, putem să constatăm faptul că există o problemă în ceea ce privește rezultatele obținute la disciplina limba și literatura română. Dacă privim problema la nivel național, putem constata că în anul 2014, procentul de promovare al examenului de bacalaureat a fost 78,9%.

În școlile din județul Harghita, la examenul de capacitate de la finalul clasei a opta, promovabilitatea la disciplina limba și literatura română a fost în anul 2014 de 41,56%. În schimb, proporția elevilor maghiari la această disciplină a fost de 34,40%, astfel din 2.259 de elevi, au promovat examenul 777. Mare parte din cei care au promovat examenul, adică 73% au promovat examenul cu note cuprinse între 5 și 7.

În anul 2014 în județul Harghita, la examenul de bacalaureat la limba română, din 2.510 de elevi, **911 nu au obținut notă de trecere**. Aceasta înseamnă că **proporția celor care au promovat examenul este de 63,63%** și astfel se ajunge la poziționarea județului pe ultimul loc. Este de menționat faptul că în rândul celor care au obținut notă de trecere sau mai mare, majoritatea au obținut cea mai mică notă. Dintre cei care au obținut diploma de bacalaureat, 43% au obținut note mai mici de 6, restul de 22,4% au obținut note între 6 și 6,99. Simplificând, putem spune că două treimi dintre cei care au promovat examenul de bacalaureat la limba română au obținut notă mai mică decât 7.

Și la simularea examenului de bacalaureat la limba română care a avut loc în primăvara acestui an, situația este asemănătoare. 54% dintre cei care au dat examenul, au obținut notă mai mică de 5, în timp ce o cincime dintre aceștia a obținut note între 5 și 5,99. Se poate astfel afirma că trei sferturi dintre elevi a obținut note sub nota 6.

Gradul de participare la nivel județean a fost de 95%, prezență mai mare nu s-a înregistrat nici la examenul de bacalaureat la limba română din anul 2014. Rezultatele sunt cu atât mai îngrijorătoare chiar și în cazul în care elevii au depus un efort mai redus la simularea examenului de bacalaureat. Rezultatele slabe provin din rândul elevilor maghiari care se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește însușirea limbii române.

La examenele din județul Harghita, mai mult de două treimi din elevii participanți sunt de etnie maghiară.

În anul 2015 în județul Harghita, la examenul de bacalaureat la limba română, 66,76% au obținut notă de trecere (din 2.521 elevi, 838 nu au obținut notă de trecere). Dintre cei care au promovat examenul, 40% au obținut note între 5 și 5,99, 24% - între 6 și 6,99, 19% - 7 și 7,99,

12% - 8 și 8,99 și doar 4% - au obținut peste nota 9. Nimeni nu a primit nota 10. Deci, îmbunătățiri substanțiale față de anul 2014 nu au avut loc.

Pentru maghiari este importantă cunoașterea limbii române

În rândul membrilor populației majoritare din România, adesea se poate auzi afirmația că dacă trăim în România, toată lumea trebuie să vorbească în limba română, lucru valabil și pentru membrii minorităților. Cei care sunt adepții acestei afirmații, trebuie să știe cum se raportează la aceasta membrii minorității maghiare din județul Harghita, respectiv care au fost greutățile întâmpinate în procesul de însușire de către aceștia a limbii române.

Majoritatea părinților, pedagogilor și elevilor care au completat chestionarul consideră că este importantă însușirea limbii române.

Recent, Grupul de Analiză și Sinteză din cadrul Consiliului Județean Harghita a realizat un sondaj în rândul pedagogilor, părinților și elevilor de etnie maghiară. Pe lângă acesta s-a organizat și o masă rotundă la care au participat specialiști din domeniu. S-au realizat două sondaje on-line care au avut ca principală temă însușirea limbii române. Primul sondaj s-a adresat pedagogilor și părinților și au răspuns 410 persoane, în timp ce la al doilea au răspuns 538 de elevi. Cele mai semnificative rezultate au fost următoarele:

- În ceea ce privește **cunoașterea limbii române** (scris și vorbit), 97,7% dintre pedagogi și părinți consideră că este **importantă sau foarte importantă**. 78% dintre elevi consideră că însușirea limbii române este **importantă sau foarte importantă**.
- Părinții și pedagogii consideră în proporție de 98,5% că **modalitatea de predare a limbii române nu este una corespunzătoare**. 97% consideră că planul de învățământ este unul ineficient și că **nu contribuie la fixarea cunoștințelor practice și însușirea limbajului uzual, folosit zilnic**, ci se pune accent pe informații mai puțin folositoare, chiar inutile. Mai mult de 80% dintre elevi au aceeași părere, considerând că cea mai mare problemă este reprezentată de lipsa metodologiei de însușire a limbajului zilnic, uzual.
- Pentru 90% dintre pedagogi și elevi este importantă predarea limbii române în rândul elevilor maghiari, însă aceasta ar trebui să ia o formă care să corespundă modalității de predare a unei limbi ne-materne.
- 85% dintre pedagogi și părinți consideră ca la examenele de capacitate și bacalaureat, **subiectele la limba și literatura română ar trebui să fie diferite față de cele ale elevilor pentru care limba română este limbă maternă**. În rândul elevilor (85%) părerea este asemănătoare, astfel la examenele de capacitate și bacalaureat **subiectele ar trebui să aibă un grad de dificultate mai scăzut**.
- În general, **majoritatea părinților consideră oportună introducerea unui plan de învățământ diferit pentru elevii cărora limba română este limbă ne-maternă**. Acesta

ar trebui să pună un accent mai mare pe însușirea limbii uzuale. 25% dintre aceștia afirmă că este importantă elaborarea unui nou plan de învățământ care să faciliteze însușirea limbii române la un nivel cel puțin ca cel actual. 91% dintre elevi sunt de părere că este nevoie de un plan de învățământ special.

- Majoritatea pedagogilor este de părere că **din punct de vedere profesional este posibilă realizarea unui plan de învățământ special**, 90% dintre aceștia ar și implementa încă din școala generală acest noul plan.

Concluziile în urma meselor rotunde

În ceea ce privește această problemă, Consiliul Județean Harghita a inițiat organizarea unei întâlniri cu specialiștii din domeniul învățământului județean, care și-au exprimat părerea în acest sens. În cadrul discuției s-a identificat cel mai mare neajuns conform căruia din actuala materie nu se poate însuși limba română. Experiența legată de modalitatea de învățare este definitorie și determină

Elevii maghiari nu învață românește la ore, aceasta conduce la situații de stres și eșec pentru aceștia, de asemenea și pentru profesori și părinți.

modul în care elevii se vor raporta pe viitor la acest aspect. Prezenta metodologie de predare a limbii utilizate la elevii din clasele I-IV, ar trebui dusă mai departe și la clasele mai mari.

Scopul principal trebuie să fie cunoașterea limbii, abilitățile de comunicare, îmbunătățirea scrierii și înțelegere a textelor. Astfel, se încearcă ca la examenele de capacitate și bacalaureat elevii să fie pregătiți în mod corespunzător. Cu toate acestea există cerințe de examen, cum ar fi analizele sintactice sau cerințe literare complexe care îl depășesc și pe un elev cu o inteligență peste medie, însă cerințe a căror învățare nu are nici o utilitate practică. În acest timp profesorii depun eforturi susținute pentru ca elevii să poată înțelege materia cerută la examen.

Specialiștii sunt de acord în ceea ce privește faptul că planul actual de predare a limbii române nu conduce la obținerea de rezultate, deoarece chiar și în cazul în care elevii obțin notă de trecere la examene, nu pot să se descurce cu ceea ce au acumulat în anii de studii. Astfel, **cele învățate – cu excepția elevilor care doresc să aibă o carieră în domeniul filozofiei – au doar puțină utilitate practică.** S-a evidențiat și faptul că la nivelul învățământului din școala generală, așteptările sunt mult mai mari decât capacitatea de acumulare a informațiilor de către elevii de la școala generală. Aceștia trebuie să învețe într-un timp foarte scurt foarte multe cuvinte. Programul nu este bun, chiar dacă a fost întocmit special pentru elevii maghiari care frecventează școala generală, deoarece nu există timp suficient pentru fixarea cuvintelor nou învățate, respectiv nici lecțiile nu sunt construite astfel ca cele învățate anterior să poată fi folosite în mod progresiv. Pe lângă aceasta trebuie luat în considerare și faptul că nu toți părinții știu românește, astfel nu își pot ajuta nici copilul. Conform situației actuale, în primele patru clase, elevii trebuie să acumuleze atâtea cunoștințe, încât să se poată descurca în clasa a cincea cu o

modalitate de predare a limbii române la nivel de limbă maternă. Acest lucru este practic imposibil. Fără o bază corespunzătoare, elevul ajunge în clasa a cincea și nu va putea să-și însușească materia de examen, chiar dacă la clasă predă un profesor foarte bine pregătit. Elevii maghiari întâmpină aici primele dificultăți care se vor accentua în procesul de însușire a limbii române. Acest fapt este caracteristic în aproape toate regiunile locuite de maghiari. Puținele ore de limba română pe săptămână, nu sunt suficiente pentru promovarea examenelor sau pentru ca acești elevi să se descurce în viitor. Este nevoie de elaborarea unui plan de învățământ cu ajutorul căruia în școala generală să se pună bazele învățării limbii.

Să nu uităm că vorbim despre copii cu vârsta între 7-15 ani, de la care nu se poate cere să fie capabili la finele clasei a opta de analizare literară și de text la nivel avansat, atâta vreme cât întâmpină greutăți și cu limbajul de zi cu zi, înțelegerea sau enunțarea de fraze. Pe deasupra, numeroși elevi nu utilizează cunoștințele de limba română acumulate în școala generală deoarece continuă studiile la un profil care nu va necesita astfel cunoștințe. Învățarea sintaxei fraze se dovedește a fi inutilă. Pe lângă anumite părți de gramatică și cunoștințele de literatură sunt dificile pentru elevi. Cunoașterea limbii literale și a culturii contribuie într-adevăr la baza unei culturi generale și trebuie cunoscute într-o oarecare măsură, în schimb cunoașterea limbii propriu-zise este mult mai importantă. Atunci când un copil este întrebat la piață ce vrea să cumpere, acesta nu va răspunde recitând o strofă dintr-o poezie și nici nu va face o analiză sintactică a întrebării care i s-a pus. Acesta trebuie să răspundă spontan, imediat și fără să se gândească. Pe lângă acestea limbajul utilizat în operele literale nu mai este unul de actualitate și nu poate fi utilizat zilnic de către elev. Acestea sunt aspecte care îi determină pe elevi să nu învețe pe viitor la un nivel mai avansat limba română, preferând să se orienteze spre o limbă străină, căutând să se stabilească în altă țară și astfel contribuind la fenomenul de migrație.

35% dintre respondenții la sondaj (538 elevi) au spus că au întâmpinat dificultăți la simularea examenului la limba română în ceea ce privește înțelegerea textelor și eseul, în timp ce 26% nu au înțeles cerințele de examen.

36% dintre respondenți (180 persoane) înclină să se mute în străinătate, odată cu terminarea studiilor.

IV. Concluzii și recomandări

La întâlnire specialiștii au ajuns la aceeași concluzie, iar situația prezentă nu este acceptabilă și pe termen lung nu duce la nici un rezultat. Aceștia consideră că este nevoie de o găsirea unei soluții în cel mai scurt timp, iar în acest sens este benefică acționarea chiar și la nivel local. Noul proiect al legii învățământului este o oportunitate atât pentru elevii maghiari, cât și pentru cei români de a putea pune bazele necesare cunoașterii limbii române. S-au formulat numeroase propuneri menite a rezolva problemele întâmpinate atât la nivel de sistem, cât și la nivel local.

Rezultatele sondajelor releva clar faptul că pentru elevii maghiari însușirea limbii române este foarte importantă, părinții fiind dispuși să contribuie la aceste demersuri. Ambele tabere consideră că este nevoie de cunoașterea limbii române uzuale și a abilităților de comunicare și nu de literatura care se predă actualmente și care adesea este de nivel academic. Abilitățile de comunicare în ceea ce privește scrisul și înțelegerea textelor este importantă nu numai pentru elevii proveniți din rândul minorităților. Este vorba despre limba oficială a statului, iar cunoașterea acesteia este necesară atât în viața de zi cu zi, cât și în procesul de căutare a unui loc de muncă. Astfel și profesorii și elevii trebuie să aibă în vedere aceste aspecte în procesul de elaborare a planurilor de învățământ.

Este nevoie de o schimbare, iar în elaborarea viitoarei legi a învățământului trebuie pus un accent important pe aspectele care vizează elaborarea unui plan de predare a limbii române care să urmărească în primul rând predarea limbii utilizate în viața de zi cu zi.

Având în vedere necesitățile formulate, este nevoie de legiferarea următoarelor aspecte:

- Elevilor pentru care limba română nu este limbă maternă, să se elaboreze un plan special de predare a limbii și literaturii române, care nu abordează însușirea limbii ca și limbă maternă în funcție de caracteristicile lingvistice ale acestora.
- Accentul să se pună pe vorbire, vocabular și scriere. Analiza literară și a frazei să fie predată în clasele mai mari, atunci când elevii au deja o bază solidă în înțelegerea textelor.
- Cerințele la examenele de capacitate și bacalaureat să fie elaborate la două niveluri, iar elevii, cu ajutorul părinților și a profesorilor să poată alege, în conformitate cu cunoștințele de care dispun.
- **Scopul:** Toți elevii să aibă capacitatea de a comunica corespunzător, conversa în limba română și să formuleze și scrie. La finalul clasei a opta să dispună de cunoștințe de bază iar pe parcursul anilor de liceu/facultate să poată învăța un limbaj de specialitate și cunoștințe avansate de limbă.

Cunoașterea limbii este importantă, învățarea acesteia trebuie să înceapă încă de la vârstă fragedă. O bază a limbii române însușită în clasele primare va avea un efect benefic în anii care urmează, oferind posibilitatea îmbunătățirii cunoștințelor cu un limbaj de specialitate, dar și

având cu un rol important în demersurile întreprinse pentru găsirea unui loc de muncă. Toți acești factori contribuie la atenuarea tensiunilor etnice, stabilitatea socială și crearea unui viitor prosper.

V. Procedura

Titlu	Situația predării limbii române în județul Harghita
Referințe	<ul style="list-style-type: none">- Sondajele realizate de către Biroul de Analiză și Sinteză având ca principală temă însușirea limbii române- Legea nr. 1 din 2011- Simulare examenul de bacalaureat din județul Harghita - 2015
Temei juridic	LEGE Nr. 1 din 2011 - Legea educației naționale
Strategie / Program	Strategia de tineret a județului Harghita 2015-2020 Domenii de intervenție 4.2. Inițierea programelor de educație nonformală 4.3. Favorizarea integrării tinerilor pe piața muncii
Numărul și data Hotărârii CJH / Ordonanței președințiale:	-
Structura competentă:	Grupul de Analiză și Sinteză
Data raportului final:	07.09.2015
Rapoarte anterioare în acest temă:	
Consultări efectuate în acest temă:	Site-ul web: www.analiza.judetulharghita.ro